

Vai jāreģistrē ārvalsts uzņēmuma pastāvīgā pārstāvniecība?

Zane Akermane, ZAB "SORAINEN", zvērināta advokāta palīdzē

Ārvalsts (Slovākijas) uzņēmums noslēdz būvniecības līgumu par būvdarbu veikšanu Latvijā. Vai Slovākijas uzņēmumam jāreģistrē pastāvīgā pārstāvniecība Latvijā, ja būvdarbus veiks nevis pats ārvalsts uzņēmums, bet gan apakšuzņēmumi, kas reģistrēti Latvijā? Slovākijas uzņēmums būvobjektam Latvijā piegādās būvniecībai nepieciešamās iekārtas. Plānots, ka būvdarbi notiks mazāk nekā 9 mēnešus.

Nosakot, vai uzskatāms, ka Slovākijas uzņēmumam Latvijā ir pastāvīgā pārstāvniecība, jāņem vērā [Latvijas Republikas un Slovākijas Republikas konvencijā par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu attiecībā uz ienākuma un kapitāla nodokļiem](#) (nodokļu konvencija) noteiktās prasības.

Saskaņā ar [nodokļu konvencijas](#) 5.panta 3.daļas a) apakšpunktu par pastāvīgo pārstāvniecību uzskatāms būvlaukums, ja tas ilgst vairāk nekā 9 mēnešus. Līdz ar to būvlaukums Latvijā neradīs Slovākijas uzņēmumam pastāvīgās pārstāvniecības risku, ja tas pastāvēs 9 mēnešus vai īsāku laika periodu.

Saskaņā ar Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas [Konvencijas par savstarpējo administratīvo palīdzību nodokļu jomā](#) komentāriem būvlaukuma pastāvēšanas ilgumu skaita no brīža, kad sākas būvniecības sagatavošanās darbi, līdz brīdim, kad būvdarbi pabeigti (konkrētajā gadījumā – būves nodošana pasūtītājam, ja Slovākijas uzņēmums vai tā apakšuzņēmēji pēc šādas nodošanas objektā vairs neveiks darbus) vai nepabeigtajā būvē būvniecības darbi pārtraukti pavisam. Tādējādi Slovākijas uzņēmumam saistībā ar būvniecības ilgumu jāņem vērā, ka [nodokļu konvencijas](#) mērķiem

būvlaukuma pastāvēšanas ilgumu rēķina, ievērojot faktisko būvniecības ilgumu (ieskaitot sagatavošanās darbus), nevis termiņu, kas sākotnēji paredzēts līgumā ar pasūtītāju.

Arī iekārtu piegāde neradīs pastāvīgās pārstāvniecības risku, ja iekārtas piegādātas tikai izmantošanai konkrētās būvniecības ietvaros. Savukārt, ja iekārtas izmanto arī citiem komerciāliem mērķiem, piemēram, iznomā citām būvkompanijām, kamēr tās nav nepieciešamas Slovākijas uzņēmuma būvlaukumā, iespējams pastāvīgās pārstāvniecības risks.

Tāpat jāizvērtē, vai Slovākijas uzņēmumam Latvijā neveidojas pastāvīgā iestāde [Pievienotās vērtības nodokļa likuma](#) (PVN likums) izpratnē. Pastāvīgā iestāde [PVN likuma](#) kontekstā ir no pastāvīgās pārstāvniecības [nodokļu konvencijas](#) izpratnē atšķirīgs jēdziens. Tādēļ pastāvīgās iestādes risks jāizvērtē atsevišķi, ņemot vērā [PVN likumā](#) noteiktās prasības.

Saskaņā ar PVN likuma [1.panta](#) 15.punktu pastāvīgā iestāde ir jebkura vieta, kas nav personas saimnieciskās darbības mītnes vieta, bet ko raksturo pietiekama pastāvības pakāpe un piemērota struktūra darbaspēka un tehnisko resursu ziņā, ļaujot tai nodrošināt tās sniegtos pakalpojumus vai saņemt un izmantot pakalpojumus, kuri sniegti šīs pastāvīgās iestādes vajadzībām. Tādējādi, ja Slovākijas uzņēmumam Latvijā ir pietiekams tehniskais nodrošinājums un darbaspēks, lai sniegtu vai izmantotu ar PVN apliekamus pakalpojumus, neiesaistot uzņēmumu, kas atrodas Slovākijā vai citur ārpus Latvijas, uzskatāms, ka Slovākijas uzņēmumam Latvijā ir PVN pastāvīgā iestāde. Šis apstāklis jāņem vērā, nosakot darījumu vietu PVN piemērošanas kontekstā un no tā izrietošās sekas saistībā ar PVN reģistrācijas un maksāšanas pienākumu.